

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S., s.r.o.**, so sídlom v B., proti žalovanej **Slovenskej republike – Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Mierová 19, zastúpenej B., s.r.o., so sídlom v B., o **zaplatenie 4.979.087,83 €**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 6 C 178/2006 a na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 3 Co 298/2011, v konaní o mimoriadnom dovolaní, vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 4 M Cdo 2/2013, o vylúčení sudcov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l:

Sudcovia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Ľ. Š., JUDr. E. S. a JUDr. E. B. **nie sú vylúčení** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 4 M Cdo 2/2013.

O d ô v o d n e n i e

V konaní o mimoriadnom dovolaní, vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 4 M Cdo 2/2013, uplatnila žalovaná písomným podaním, doručeným súdu 22. februára 2013, námietku zaujatosti voči členom senátu 4 C JUDr. Ľ. Š., JUDr. E. S. a JUDr. E. B., a žiadala, aby uvedení sudcovia boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci z dôvodu ich pomeru k veci.

Námietku zaujatosti žalovaná odôvodnila tým, že Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 23. októbra 2007, č.k. 6 C 178/2006-909 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 150 000 000 Sk (4 979 087,83 €). Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 30. apríla 2009 sp. zn. 3 Co 81/2008 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, o ktorom

rozhodoval Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte 4 C, zloženom z JUDr. E. Š., JUDr. E. S. a JUDr. E. B.. Uznesením z 29. júna 2011, sp. zn. 4 Cdo 77/2010 Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V uznesení zároveň formuloval svoj právny názor, vedúci k zrušeniu dovolaním napadnutého rozhodnutia, a vyslovil jeho záväznosť pre odvolací súd. Odvolací súd rozsudkom z 9. februára 2012, sp. zn. 3 Co 298/2011, odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení rozsudku pritom vychádzal výhradne z právneho názoru odvolacieho súdu, na ktorý viackrát výslovne odkázal. Vo veci nevykonal žiadne ďalšie vlastné posúdenie, ale len skopíroval právny názor odvolacieho súdu, ktorý bez ďalšieho aplikoval. Na základe podnetu žalovanej podal generálny prokurátor Slovenskej republiky proti tomuto rozsudku v spojení s rozsudkom súdu prvého stupňa mimoriadne dovolanie. Mimoriadne dovolanie bolo podľa rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pridelené na prejednanie a rozhodnutie senátu 4 C, zloženého z JUDr. E. Š., JUDr. E. S. a JUDr. E. B..

Vzhľadom na uvedené je podľa názoru žalovanej „objektívne existujúca dôvodná obava, že namietaní sudcovia nebudú nestranní pri posudzovaní argumentácie generálneho prokurátora, ktorá sa týka spochybňovania relevantnosti a zákonnosti právneho názoru, ktorého sú sami autormi, t.j. pre ich pomer k prejednávanej veci“. Preto je daný dôvod na ich vylúčenie nielen z dôvodu podľa § 14 ods. 1 O.s.p., ale – nakoľko rozhodovali na viacerých stupňoch súdnej sústavy – aj podľa § 14 ods. 2 O.s.p. Keďže v prejednávanej veci už nie je možné podať akýkoľvek opravný prostriedok, podmienka nezaujatosti sudcov musí byť posudzovaná o to dôslednejšie.

Sudcovia senátu 4 C Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. E. Š., JUDr. E. S. a JUDr. E. B. vo svojich vyjadreniach k námietke zaujatosti zhodne uviedli, že nemajú žiadny pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom, a vo veci sa necítia byť zaujatými.

Opodstatnenosť námietky žalovanej o zaujatosti sudcov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky posudzoval príslušný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (§ 16 ods. 1 posledná veta O.s.p.) z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci. Vychádzal pritom z § 14 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sú sudcovia vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer

k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti. Účelom tohto ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaníu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Právne významný je tu vzťah sudcu buď k veci (kedy má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k účastníkovi konania určitý osobný vzťah, so zreteľom na ktorý možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti) alebo k zástupcom účastníkov konania.

Sudcu možno vylúčiť buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O.s.p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O.s.p.). Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom tohto práva je len povinnosť súdu prerokovať návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu a rozhodnúť o ňom.

I keď zákon v § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [vid' tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a len zo skutočne závažných dôvodov, ktoré sudcovi zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom, objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Nestrannosť sudcu sa skúma z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho a objektívneho hľadiska; subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa ale musí podriaďiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Pri posudzovaní opodstatnenosti vznesenej námietky zaujatosti nie je rozhodujúci osobný názor účastníka, jeho domnienka alebo úvaha. Samotné pochybnosti účastníka o vzťahu sudcu k prejednáwanej veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom nie sú určujúce; vždy treba posúdiť skutočnosti, ktoré viedli k tomu, že

účastník pochybuje o objektivnosti sudcu. Rozhodujúcim je, či reálne existujú okolnosti, ktoré by mohli objektívne zakladať legitímne pochybnosti o nezaujatosti sudcu.

V danom prípade žalovaná odôvodňuje vylúčenie sudcov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z prejednávania a rozhodovania veci tým, že pri posudzovaní dôvodov mimoriadneho dovolania nebudú nestranní, nakoľko v tej istej veci už rozhodovali v dovolacom konaní, pričom ich právny názor bol zapracovaný do rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré je mimoriadnym dovolaním napadnuté. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že sudca ako predstaviteľ súdnej moci je pri výkone svojej funkcie nezávislý a pri rozhodovaní viazaný len Ústavou Slovenskej republiky, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a zákonom (viď § 2 ods. 1 až 3 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov, resp. čl. 141 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky). Len samotná skutočnosť, že má rozhodovať o veci, v ktorej už vyslovil svoj právny názor, preto nemôže nezakladať pochybnosť o jeho nezaujatosti.

Podľa názoru žalovanej je pre vylúčenie sudcov daný i dôvod uvedený v § 14 ods. 2 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je osobitným prípadom pomeru sudcu k veci skutočnosť, že rozhodoval o veci na súde nižšieho stupňa. Platí, že sudca súdu vyššieho stupňa je vylúčený z rozhodovania vecí, pokiaľ o nej rozhodoval na súde nižšieho stupňa, a naopak. Uvedené sa síce vzťahuje i na dovolacie konanie, avšak len v tom zmysle, že sudca je vylúčený z rozhodovania vecí v dovolacom konaní, ak o nej už rozhodoval na súde nižšieho stupňa (a naopak). K takej situácii v danom prípade nedošlo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky so zreteľom na všetky vyššie uvedené okolnosti dospel k záveru, že dôvody pre vylúčenie sudcov JUDr. L. Š., JUDr. E. S. a JUDr. E. B. nie sú dané zo subjektívneho ani z objektívneho hľadiska. Keďže zo spisu nevyplýva žiadna okolnosť svedčiaca o tom, že by u nich neboli dané dostatočné záruky objektívneho, nezaujatého a nestranného rozhodovania, rozhodol tak, že ich nevylúčil z prejednávania a rozhodovania vecí.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. marca 2013

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková